

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Пкит 07-20

факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша – китайська

Науковий керівник:

к. філос. н., доц. Беля. В. В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	5
1.1. Поняття омонімії та класифікація омонімів	5
1.2. Види омонімів та співвіднесення омонімів з частинами мови.....	12
1.3. Джерела омонімії та фонетичні процеси мови.....	17
РОЗДІЛ 2. СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	20
2.1. Поповнення омонімії шляхом словотворчих процесів	20
2.2. Конверсійні омоніми в сучасній китайській мові.....	28
ВИСНОВКИ	30
АНОТАЦІЯ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Китайську мову можна визначити як фонетично небагату мову. У ній виділяють трохи більше 400 складів і, відповідно, трохи більше 1600 тонованих складів. Її особлива фонетична організація є основною причиною омонімії. Китайська мова – одна з найбільш омонімічних у світі. 同音词 (“омоніми”) - це термін, що позначає слова, що мають однакове звучання, але різне значення. При цьому під однаковим звучанням слід розуміти не лише ідентичний склад фонем, але й той самий етимологічний тон. У китайській мові омонімія притаманна як односкладним, і двоскладним, і навіть трискладовим словам. Більшість омонімів китайської мови графічно диференційовані, тобто мають різне написання. Китайська мовна культура перетворилася на етнічну культуру. На основі омонімії у свідомості китайського народу з'являлися відповідні асоціації, які згодом стали частиною китайської культури та традицій.

Але проаналізована література не містить в необхідній мірі всі аспекти напрямку дослідження. Тому для більш детального аналізу окресленого проблемного напрямку дослідження нами була вибрана дана тема роботи.

Об'єктом дослідження є омонімія в сучасній китайській мові.

Предметом дослідження є стилістичні функції омонімії в сучасній китайській мові.

Метою дослідження є дослідити стилістичні функції омонімії в сучасній китайській мові.

Для виконання сформульованої мети дослідження, нами були поставлені такі **завдання**:

1. Проаналізувати поняття омонімії та здійснити класифікацію омонімів у сучасній китайській мові.
2. Дати якісну характеристику омонімії серед частин мови.
3. Встановити джерела омонімії та особливості поповнення омонімії шляхом словотворчих процесів.
4. Дослідити стилістичні функції омонімії в сучасній китайській мові.

В роботі використані такі **методи дослідження**: загальнонаукові – порівняння, класифікація, систематизація, абстрагування та конкретизація, спостереження; спеціальні – дистрибутивний метод, компонентний аналіз, контекстуальний метод, прагматичний метод, метод суцільної вибірки.

Наукова новизна роботи полягає у систематизації результатів дослідження стилістичних функцій омонімії в сучасній китайській мові.

Практичне значення роботи полягає в можливості використати результати дослідження в процесі викладання китайської мови і літератури.

Структура роботи. Робота складається з двох розділів, висновків до розділів, висновків до роботи, анотації і списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1. Поняття омонімії та класифікація омонімів

Деякі китайські вчені називають джерелами омонімії древні односкладові слова. Ці слова в сучасній китайській мові значною мірою використовуються як складні і похідні слова, тобто морфемі. Тому воно насамперед збільшує омонімію морфем. Причина, через яку давні односкладові слова збільшують кількість омонімів, є тими самими фонетичними процесами, які призвели до руйнування складного складу слова та обмеженої кількості різнозвучних складів. Тому древні односкладові слова не власними силами є джерелом омонімії, а є джерелом оскільки їх звукові оболонки – склади піддавалися дії відповідних фонетичних процесів.

Омонімію серед морфем і серед слів збільшують не тільки давні слова, які повністю втратили здатність до самостійного синтаксичного вживання, але й такі давні слова, які мають відносну свободу в сучасній китайській мові. Таким односкладам у китайській мові відповідають двоскладові синоніми, вживання яких немає жодних обмежень у літературі. Наприклад, 眼睛 yǎnjīng – очі, в сучасній літературі слово давньокитайської мови 目 mù зберігається в тому ж значенні.

Вживання подібних односкладових слів давньокитайської мови в сучасній китайській мові збільшує кількість омонімів, а також за рахунок подібних односкладів у словнику збільшується кількість омонімів в омогрупах. Наприклад:

手 shǒu – рука (вільне вживання);

首 shǒu – голова, лідер (пов'язане вживання);

瓦 wǎ – крити черепицею (пов'язане вживання);

袜 wà – шкарпетки (вільне вживання).

Діалектна лексика може бути і є джерелом омонімії в сучасній китайській мові. Вона є свого роду запозичення з діалектів. Хоча за рахунок цього джерела йде лише незначне поповнення омонімів.

Діалектизм як джерело омонімії зустрічаються дуже рідко, і вони представлені переважно односкладовими омонімами, їх приклади:

棒 bàng – сильний (діалектизм);

磅 bàng – ваги

У китайській мові роль іноземних запозичень менш велика як діалектизми. Тому що, по-перше, сама кількість фонетичних запозичень у китайській мові вкрай обмежена. По-друге, фонетичні запозичення, які все ж таки потрапляють у китайську мову, зазвичай багатоскладні і рідко мають омоніми серед власне китайських слів.

У китайській мові запозичення, що є джерелом омонімії, зазвичай, позначають заходи ваги, довжини, грошові одиниці.

Словотворчі процеси в китайській мові в основному розглядаються як джерела поповнення омонімії. До словотворчих процесів у китайській мові належать: словоскладання, афіксація, конверсія та процес скорочення. Щоб розібратися у цих словотворчих процесах, ми розглянемо кожен окремо.

Словоскладання. Цей процес є одним із найпродуктивніших способів словотвору в китайській мові. Саме виникнення словоскладання в китайській мові пояснюють потребами усунення односкладової омонімії у давньокитайській лексиці.

Також процес словоскладання використовувався як шлях подолання омонімії. І це справді так, тому що підтверджується прикладами: 妇 fù – заміжня жінка, у мові відповідає сімнадцяти ієрогліфів, а двоскладному 妇女 fùnǚ у тому ж значенні омоніма немає.

Проте цей процес, що виник як процес омонімії, став також її продуктивним джерелом, оскільки в словоскладання беруть участь омонімічні односклади.

Словотвір шляхом словоскладання веде до утворення нових фонетичних оболонок, тим самим долає масову омонімію слів та морфем. Словоскладання також є джерелом омонімії, оскільки воно відбувається на базі високоомонімічних односкладових морфем і слів. Оскільки омонімія односкладових слів є наслідком певних фонетичних процесів та певної організації складів, сама ця фонетична

організація та процеси виявляють себе на рівні складних слів, що виникли в результаті словоскладання.

Омонімія складних одиниць завжди базується на основі односкладових слів, тому фонетичні процеси, які відіграли важливу роль у освіті односкладових омонімів, є непрямим джерелом появи двоскладових омонімів.

Наступний словотвірний процес - афіксація, яка відбувається за рахунок приєднання до омонімічних однослог одних і тих же афіксів, напівафіксів, суфіксів і напівсуфіксів. Значну масу омонімів, утворених цим шляхом, складають слова із суфіксом 子 zǐ. Наприклад,

节子 jiézi – коліно;

疖子 jiézi - нарив;

孑子 jiézi – убогий.

Також до словотворчих суфіксів і напівсуфіксів можна віднести 头 tóu, 心 xīn, 性 xìng, 们 men, 机 jī і так далі.

Процеси афіксації так само, як і процес словоскладання не змогли повністю подолати омонімію в китайській мові, оскільки омонімія похідних слів виходить з загальних службових морфемах. Афіксація як така джерелом омонімії перестав бути, оскільки вона відбувається з урахуванням високоомонімічних односкладних слів і морфем.

І останнім процесом словотвору омонімії в китайській мові є скорочення слів. Загалом, цей процес є малопродуктивним, тому його можна пояснити лише прикладами:

互助 hùzhù – взаємодопомога – скорочення від 互相帮助 hùxiāngbāngzhù;

Загалом, основним та справжнім джерелом омонімії є фонетична організація китайської мови та фонетичні процеси, що призвели до цієї організації. Особливості звукової організації в китайській мові лежать в основі багатьох розглянутих факторів, які зазвичай розглядаються як окремі джерела омонімії.

Китайська мова більш складна для навчання, і вона сильно відрізняється як від української, так і від англійської. Для запису використовуються ієрогліфи. У

китайській мові є чотири тони: перший тон (рівний), другий тон (висхідний), третій тон (висхідно-висхідний) та четвертий тон (низхідний). Також, існує п'ятий, нульовий тон, який часто ігнорують при перерахуванні тонів через нетривалість виголошення складів, які його висловлюють. Використання п'ятого тону схоже по вимові на приголосний звук, що має на кінці букву Ъ. Якщо на позначення тону використовується голосна а, то перший тон записується за допомогою транскрипції як ā, другий тон – á, третій тон – ǎ, четвертий тон – à та м'який п'ятий тон – а. Склад є поєднання приголосного звуку (ініціалі) та голосного звуку (фіналі), які утворюють собою єдине ціле. Над фіналом ставиться знак тону.

У разі використання п'ятого тону знак тону над фіналом не встановлюється. У китайській мові є слова, які мають однакові фінали та ініціали, але через різницю в тонах вимова і значення цих слів зовсім різні. Наприклад:

mā 妈 (мама)

má 麻 (конопля)

mǎ 马 (кінь)

māo 骂 (лаяти)

ma 吗 (кінцева частка запитань)

Різні тони відповідають різним ієрогліфам, а різні ієрогліфи виражають різні значення. Тому не дивно, що у китайській мові існує велика кількість омонімів. Кількість омонімів у китайській літературі перевищує кількість омонімів в інших мовах.

Вчений Цюй Цзюань поділяє омоніми на три категорії відповідно до різних стандартів [Qǔ, 2001: 59-60]:

1) Розподіл омонімів залежно від кількості складів.

Односкладні омоніми. 老 [lǎo]-старий і 姥 [lǎo]-бабуся

Двоскладні омоніми. 分别 [fēn bié] — розставання, розлука та 分别 [fēn bié] — розрізняти, відрізняти.

Багатоскладні омоніми. 中国话 [zhōng guó huà] — китайська мова та 中国画 [zhōng guó huà] - китайський живопис.

В історії розвитку китайської мови двоскладові слова розвивалися з односкладових слів шляхом складання, додавання та накладання. До династії Тан слова китайської були переважно односкладовими. Двоскладні слова з'явилися ще до епохи Цін, а потім вони значно удосконалилися в період династій Хань та Вей. За часів династії Тан вони вже займали домінуюче становище у словниковому запасі. Саме в цей період змінилося співвідношення односкладових і двоскладних омонімів. Наприклад, кількість двоскладових омонімів у сучасній китайській мові значно збільшилася порівняно з попередніми періодами.

2) Поділ омонімів залежно від форми написання, а також від використаних символів.

Ізоморфні омоніми, в яких текстові символи такі самі, але значення інше. 大家 [dà jiā] - відомий знавець своєї справи; знатна та благородна сім'я; звернення до всіх присутніх.

Частково ізоморфні омоніми, в яких лише деякі з текстові символи однакові; слова у своїй мають різні значення. 移民 [yí mín] - переселенець, мігрант; колонізація; міграція та 遺民 [yí mín] – люди, які відмовлялися обійняти посаду за нової династії; що залишилося населення (напр. після війни, лиха).

Гетероморфні омоніми, в яких і текстові символи, і значення зовсім різні. 元音 [yuán yīn] — голосний звук і причина [yuán yīn] — причина. В основному гетероморфність омонімів виражається на листі, оскільки з погляду вимови ці слова не відрізняються.

Представлена вище класифікація є традиційною, а також найбільш популярною точкою зору на поділ омонімів.

3) Поділ омонімів за значеннями, які планується пояснити нижче.

Без сумніву, класифікація омонімів може бути комплексною.

Наприклад, “Лексика”, джерело, складене автором У Чжанькунь, ділить омоніми на омоніми першого типу (основний тип) та другого типу (Додатковий тип) [Wū, 1983: 46]. Якщо говорити про джерело “Коротке обговорення лексикології”,

який складений автором Чжан Юн'янь, то омоніми діляться на лексичні, граматичні та лексико-граматичні [Zhāng, 1982: 115-117]:

1) Лексичні омоніми. Ці омоніми мають однакове граматичне значення (тобто відносяться до однієї і тієї ж частини мови), але їх лексичні значення відрізняються. Таких омонімів найбільше.

Наприклад, 水箱[shuǐ xiāng] — 水乡[shuǐ xiāng]. Ці омоніми мають однакову вимову, і обидва вони використовуються як іменники, але перше слово перекладається як “резервуар для води”, а друге є ідіоматичним виразом, що означає місце, де багато річок та озер. Найчастіше, коли носії китайської мови вживають цей вираз, вони мають на увазі “江南水乡”, тобто регіон Цзяннань. Під Цзяннанем у Китаї зазвичай мають на увазі Шанхай, Чжецзян, Аньхой, Цзянсі і район до на південь від річки Янцзи до Цзянсу. Термін “水乡” використовується для опису безліч річок і озер на півдні річки Янцзи і красиві водні пейзажі в цьому місці.

2) Граматичні омоніми. Ці омоніми мають однакове лексичне значення, але відносяться до різних граматичних частин мови.

Як приклад можна взяти слово 罚款[fá kuǎn], яке може бути іменником і перекладається як “штраф” (приклад: 因为乱停车我需要交罚款[yīn wéi luàn tíng chē wǒ xū yào jiāo fá kuǎn] – Мені потрібно заплатити штраф за паркування в недозволеному місці), а може виступати як дієслова, що означає “штрафувати” (приклад: 我被罚款 100 元因为乱停车[wǒ bèi fá kuǎn 100 yuán yīn wéi luàn tíng chē] – Мене штрафували на 100 юанів за паркування в недозволеному місці).

3) Лексико-граматичні омоніми. Ці омоніми мають як різне граматичне, і різне лексичне значення. Наприклад, слово 创见[chuàng jiàn] є іменником, яке означає “свіжа, оригінальна ідея”, а слово 创建[chuàng jiàn] є дієсловом, що перекладається як “засновувати, засновувати, будувати заново, створювати якийсь предмет, який зараз не існує”.

У зв'язку з різноманітністю класифікації та особливостями складів, в китайській мові кількість омонімів становить близько 1/6 всього лексичного складу, які представлені в основному односкладовими та двоскладовими лексичними

одиницями. Це обумовлено складовим типом китайської мови, де кожне слово складається зі складів, а не окремих букв, та кожен склад також є словом, тобто складова морфема – це мінімально значуща одиниця.

Так, до високої повторюваності складів наводить їх обмежену кількість, що стало причиною великої кількості омонімів у китайській мові. При цьому омоніми ([tóngyīncí]) – це слова, що мають однакове звучання, але різне значення, однакове звучання стилю (слова) передбачає однаковий етимологічний (музичний) тон. Різні тони є сенсо-відмітними ознаками та підставою для визначення різних типів омонімів

Серед причин появи омонімів у сучасній китайській мові виділяють внутрішні та зовнішні передумови. До внутрішніх відносяться еволюція фонетичної системи (вимови), еволюція значення слова.

Еволюція вимови стала причиною появи омонімів, оскільки загальною тенденцією сучасної китайської мови є спрощення вимови. Кількість звуків у мові значно зменшилося, наприклад, у стародавній китайській мові існувала відмінність у цзяньтуаньїнь (передньомовних та середньомовних палаталізованих африкатів (z, c, s і j, q, x перед голосними і та ü), Наприклад, “尖, 千, 先” вимовляється як [ziān], [ciān], [siān], але в сучасній китайській мові немає різниці між “цзяньтуаньїнь”, наприклад, “先=掀” [xiān], всі вони вимовляються однаково, його відсутність у сучасній китайській мові призвела до появи множини омонімів. У стародавній китайській мові була відмінність дзвінких і глухих приголосних, а в сучасній мові вони змішалися воедино. В результаті деякі китайські двоскладові слова також змінилися з різного звучання на єдине. Крім цього, кожен склад у сучасній китайській мові має певний тон, що має сенсоутворююче значення. З еволюцією фонетичної системи, відбувалася зміна тонів деяких складів, що також виступило причиною появи омонімів.

Наприклад, слова 一 [yī], 不 bù у випадках окремого використання вимовляються з першим тоном, а у разі складного використання в поєднаннях 一个 [yíge] (один) або 不对[búduì] (неправильно), де другий ієрогліф має четвертий низхідний тон, дані слова вимовляються другим тоном (висхідним), а чи не першим.

Еволюція значення слів також стала причиною появи омонімів у китайській мові. У стародавній китайській мові деякі слова були полісемантичними, але з розвитком, первісна їхня семантика розділилася, що призвело до появи різних за значенням слів, але однакових за написанням та вимовою. Наприклад, 月 [yuè] – має значення “місяць” та “місяць” (календарний). Зовнішні причини появи омонімів у сучасній китайській мові зводяться до активних процесів запозичення нових слів. Наприклад, запозичення англійського слова “pence” до китайської мови призвело до появи слова 便士 [biànshì] (пенс), яке омонімічне існуючому 便是 [biànshì] (“частка навіть” якщо).

1.3. Види омонімів та співвіднесення омонімів з частинами мови

Зупинимося на деяких конкретних прикладах, що підтверджують вищесказане. Часто у китайській культурній традиції можна побачити зображення ієрогліфа 福 „щастя”. З цим поняттям пов'язані численні лінгвістичні обороти, які отримали відображення та у культурному контексті. Так, наприклад, вирази 福到 „щастя прийшло” і 幸福转身 „щастя перевернулось” у китайській мові омонімічні, звучать ідентично, тому існує традиція «перевертати» щастя: на підвісці чи табличці ієрогліф щастя буде зображено догори ногами. Підвіску-талісман із зображенням ієрогліфа щастя часто вішають перевернутим для того, щоб щастя прийшло в будинок. Досить відомий факт, що китайській нації властивий культ їжі, що також знайшло своє відображення у літературі. Наприклад, китайці на новий рік ласують стравою, яку вони називають 年糕 „новорічний пиріг”. Причина вибору цієї страви як важливого елемента новорічного столу проста: його назва співзвучна з поширеним виразом 年年高升 яке набуло значення з кожним роком все вище і вище. Таким чином, вживання новорічного пирога є своєрідним побажанням собі процвітання та зростання на майбутній рік.

Ще одним яскравим прикладом прояву омонімії назвемо зображення на новорічних картинках 杨柳青年画, популярних у місцевості Ян Ліу Цін. На картинках

зображено повненького хлопчика, який тримає коропу, а поряд зображений лотос (莲花). Назва лотос співзвучна з виразом 连年有余, що означає „кожен рік є достаток, надлишок”. Тим самим символізується віра у світле майбутнє. Притаманна китайському народу любов до такої істоти, як летюча миша (蝙蝠), яка також співзвучна слову щастя (福).

Яблуко в китайській традиції стало символом спокою. 平安; попереджуючі ієрогліфи в обох словах омонімічні. В Китаї яблуко є символом спокою та миру. Існує весільна традиція: перш, ніж наречена увійде до будинку, дати їй трохи відкусити яблука, щоб сімейне життя пройшло у спокої. Також весільний кортеж не обходиться без яблук, парна кількість яких завжди кладуть в автомобіль. Наречена також не може увійти в будинок, не переступивши так звану «вогненну миску» (火盆) для того, щоб сімейне життя було 红红火火 – „яскравим та процвітаючим”. Під ковдру нареченій зазвичай кладуть 栗子 „каштан” та 花生 „арахіс”, опосередковано бажаючи молодим незабаром обзавестися потомством. Крім того, нареченій дають спробувати недоварений пельмень, питаючи „生吗?”. Наречена відповідає: „Різд”. Ієрогліф 生 має кілька значень, два з яких „родити” та „сирий”. Таким чином, виходить двозначний діалог: у нареченої запитують, чи сирий пельмень, але мають на увазі, чи збирається вона незабаром народити малюка.

У китайській мові важливу роль відіграють табу, знання яких абсолютно необхідно для успішного оволодіння китайською літературою та культурою Китаю. Зупинимося на деяких табу, які мають місце у китайській культурі завдяки наявності явища омонімії у китайській літературі.

У Китаї не можна дарувати і тим паче розрізати груші. В зв'язку з тим що вираз 分离 (分梨) означає і „розлучатися”, і „розрізати грушу” (абсолютні омоніми), у китайській традиції воно має негативний сенс. Взуття в Китаї також не можна дарувати: слово 鞋 має омонім 邪 - „порок, зло”. Також не можна дарувати годинник. По-китайськи слово 钟表 „годинник” співзвучно слову 终 „кінець, фінал, смерть, смерть”. Вираз 送钟表 співзвучно 送终 „проводити в останню путь”.

Актуально для року Коня (马年) привітання „马上有银”, яке графічно можна зобразити у вигляді коня, що везе гроші. Вираз про перекладається як „одразу, негайно, відразу, зараз”, а в дослівному перекладі звучить як „на коні”. Зображуючи гроші на коні, китайці мають на увазі: „бажаю негайної появи грошей”.

У представників китайської нації також спостерігається особливе ставлення до цифр, що також тісно пов'язане із явищем омонімії у мові. Наведемо деякі конкретні приклади. Цифра 8 (8) – символ багатства та процвітання, тому що вона співзвучна слову 发, одне із значень якого - „багатство”. Крім того, форма вісімки нагадує знак нескінченності, і тому у китайців вісімка асоціюється з потоком грошей, що ніколи не закінчується, які надходять у бізнес або людині, залежно від того, де ця цифра використовується. Цифри 5 (5) та 1 (1) співзвучні з 我要 „мені потрібно” або „я хочу”. Одиниця (1) використовується і в прямому значенні "один" або „все, цілком” Але, крім того, при читанні номерів одиницю читають як 要, тобто „повинен, треба, хотіти”. У результаті комбінація цифр 158 (我要发) несе сенс „я хочу розбагатіти”. У Китаї дуже люблять цифру 9 (9), вона співзвучна слову 长久 „тривалий, довгий”. На відміну від нашої країни, цифра 7 має негативне значення, тому що співзвучна 生气 "Злитися, сердитися". Щоправда, з цифрами 7 та 9 потрібно бути обережним у Гонконгу через те, що вони звучать як лайка. Цифра 4 вважається однією з найстрашніших у Китаї, тому що співзвучна слову 死 „смерть”. У деяких будинках навіть відсутній четвертий поверх. 14-й поверх також може бути відсутнім, тому що комбінація цифр 14 збігається з 要死 „хочу смерті”. Сучасна молодь також використовує омонімію, наприклад, у sms або інтернет-листуванні: комбінація цифр 521 співзвучна з 我爱你 („я тебе люблю”), а 1314 можна інтерпретувати як 一生一世 („все життя”, „цілий світ”). Виходить, що 5211314 означає „Я любитиму тебе все життя”. Слід зазначити, що у різних китайських діалектах цифри вимовляються по-різному. Тому цифрова символіка, як і забобони, може різнитися у різних регіонах Китаю.

Отже, можна зробити висновок, що омонімія в китайській мові є досить складним і цікавим явищем, тісно пов'язаним з культурним аспектом.

Відомо, що щодо ступеня поширення явища омонімії є різні міркування. І, через те, що китайська мова вважається однією з найбільш омонімічних у світі, конкретні дослідження кількісного та якісного складу омонімів залишаються актуальними й нині. А також вивчення кількісних характеристик та внутрішньої залежності, що існує між кількісними та якісними характеристиками мовних явищ.

Вченими було проведено кількісний аналіз, який проводився у два етапи: на першому – велися підрахунки відповідно до того, як омоніми були подані у словниках; на другому – було проведено аналіз матеріалів словника з інформантами відповідно до теорії граматичної природи слова, що розробляється українськими вченими. У результаті дослідження китайської лексики на базі китайського словника Кураїсі, вченими було встановлено, що з тридцяти семи тисяч слів, наведених у ньому, п'ять із половиною є лексичними омонімами, що становить п'ятнадцять відсотків усієї лексики словника [Чень Веньбін, 1986, с. 49].

Результати дослідження також підтверджують, що китайська мова є найбільш омонімічною, і омонімія здебільшого поширюється серед односкладових та двоскладових лексичних одиниць. Виникає питання, чим пояснюється наявність такої кількості як односкладових, так і двоскладових омонімів у китайській мові? Тут краще розглянути односкладові та двоскладові омоніми окремо.

Існує думка, що омонімія односкладових слів виникла внаслідок певних фонетичних процесів у китайській літературі. Наявність великої кількості односкладових омонімів об'єктивно пов'язана з фонетичною організацією. Так як у китайській мові півтори тисячі складів і межа слів збігається з кордоном морфеми, а, крім того, фонетична організація в китайській мові прямо впливає на появу та існування омонімів серед односкладових слів. Повторюваність складів при їх обмеженій кількості в мові дуже велика і є однією з найважливіших причин. Тому існування односкладових омонімів впливає як фонетична організація, а й морфологічними особливостями китайської мови загалом.

Існування ж двоскладових омонімів пояснюється тим, що омонімія, що поширювалася, серед односкладових слів, послужила в свою чергу поштовхом для переходу від односкладової форми слова до двоскладової форми. Цей процес можна

пояснити як розростання значень одного кореня, відбрунькування від нього нових слів, які часто зберігають вихідне значення кореня без зміни, а також спрощення складу слова, що призводить до спрощення складу коренів, що колись звучать по-різному. Все це призводить до захаращення мови величезною кількістю омонімів, невиразних на слух. Це ускладнює усне спілкування і призводить до необхідності переходити на двоскладне слово навіть у тих випадках, коли слово для вираження даного поняття існувало у вигляді односкладу раніше. Об'єднання односкладів у двосклади різко скорочує число омофонів, і тому двосклад є тим статистичним домінуючим кількісним мінімумом, який, як правило, зрозумілий на слух і може функціонувати в ізольованій позиції. Однак дані щодо кількості двоскладових омонімів свідчать про те, що перехід від односкладової форми мови до двоскладової не вирішив проблему омонімії загалом, але різко скоротив її кількість.

У зв'язку з переходом до двоскладової норми у китайській мові відбулися якісні зміни у явищі омонімії. Ця ситуація свідчить, що омонімія двоскладових слів відрізняється від омонімії односкладових слів.

Усі омоніми в китайській мові розбиті на групи, які називаються омогрупами. В одну омогрупу можуть входити від двох і більше омонімів, найбільша кількість омонімів у групі - 18.

З погляду названих кількісних параметрів, односкладові та багатоскладові омоніми суттєво відрізняються один від одного. Односкладові та двоскладові омоніми характеризуються неоднаковою кількістю типів омогруп, а також різною кількістю останніх у цілому.

Як відомо, односкладна лексика сучасної китайської мови неоднорідна. Односкладові елементи сучасної китайської мови розрізняються за рівнем наявності чи втрати своєї синтаксичної самостійності. З цього погляду все односкладові елементи ділять кілька груп.

Аналіз омонімів з точки зору віднесеності їх до різних частин мови неоднаково торкнулися омонімії. Найбільше омонімів відносяться до іменників, майже половина всіх омонімів. Наступні по черговості йдуть дієслова, потім прикметники, прислівники та займенники.

У іменників приблизно однаково як односкладових, так і двоскладових, а от у дієсловах більше односкладів, ніж двоскладів. Всі омоніми діляться на омогрупи: в одній омогрупі можуть бути як, що відносяться до різних частин мови, так і слова, що відносяться до різних частин мови. Всього їх більше тисячі, при цьому більша частина з них включає іменники. Двоскладні омоніми утворюють більше омогруп, ніж односкладові.

Аналіз омонімів з точки зору їх віднесеності до різних лексичних стилів показує, що значна частина омонімів відноситься до розмовної лексики, приблизно однакова кількість омонімів - до лексики, що вживається на радіо, телебаченні, у виступах перед народом, і до лексики класичних творів, що часто вживається в розмовній мові, і навіть до лексики художньої мови.

Лексика китайської мови є найбільш рухливою частиною мови, і за тридцять років у ній відбуваються зміни. Однією з тенденцій останніх десятиліть у лексиці китайської літератури є ускладнення структури китайського слова.

1.3. Джерела омонімії та фонетичні процеси мови

Виявлення джерел та шляхів виникнення омонімів у тій чи іншій мові є необхідною умовою вирішення низки питань, пов'язаних із загальною проблемою омонімії. Ясне уявлення про шляхи виникнення омонімів дозволяє зрозуміти специфіку омонімії як явища в тій чи іншій мові.

Важливість вивчення джерел омонімів у китайській мові обумовлюється тим, що воно допомагає зрозуміти, чому китайська мова вважається однією з найбільш омонімічних літератур світу.

Можна назвати кілька джерел омонімії або, інакше кажучи, причин, що породжують омоніми. Омоніми виникають у результаті фонетичних, семантичних та словотвірних процесів, а також внаслідок проникнення в путунхуа іншомовних запозичень та діалектної лексики.

Окрім названих джерел омонімії в китайській мові відзначають також інші джерела, які можна вважати специфічними для китайської мови. Наприклад,

односкладна лексика давньокитайської мови та діалектна лексика, що вживається в літературній мові. До джерел омонімії також слід віднести розпад полісемії багатозначних слів, який відбувається у специфічній фонетичній організації звукового складу китайської мови та веде до утворення омонімії.

Чи є два значення значеннями одного полісемантичного ряду або воно належать двом омонімам, досить складно визначити. Тому є деякі критерії, запропоновані вченими, для розмежування омонімів та полісемантичних слів.

Безумовним джерелом, або причиною існування омонімії в китайській мові, є особлива фонетична організація китайської мови, тому що вона має в своєму розпорядженні обмежену кількість різнозвучних складів, а також ті фонетичні процеси, які зумовлюють таку звукову організацію китайської мови.

Як вважають, омонімія в китайській мові виникла внаслідок різних фонетичних процесів. Фонетичний розвиток китайської мови з глибокої давнини до наших днів йшов шляхом спрощення, нівелювання та скорочення. Китайська мова, яка колись, незважаючи на моносилабізм, мала велику різноманітність різних складів з багатим лексичним складом, протягом тривалого вживання, в результаті процесів спрощення, асиміляції, вона перетворилася на фонетично бідну мову.

Процес утворення омонімів у результаті фонетичних змін спостерігається протягом усього історичного розвитку китайської мови всі численні фонетичні процеси, внаслідок яких спрощувалась структура слова та виникали омоніми, поділяються на три групи:

- зміна системи фіналів;
- зміна складу ініціалів;
- зміна чи спрощення тонів.

Система тонів також неодноразово зазнавала змін протягом історії розвитку китайської мови. Наприклад, у докласичній китайській літературі, налічувалося два тони: рівний і висхідний. Зараз у сучасній літературній китайській мові налічується чотири тони.

Сучасний стан китайської мови характеризується тим, що за допомогою вкрай обмеженої кількості різнозвучних складів китайська мова має виражати ту саму

кількість елементарних смислів, як будь-яка розвинена мова, що володіє набагато більшою звуковою різноманітністю.

Практично це проявляється в тому, що з однією і тією самою звуковою оболонкою пов'язана велика кількість різних значень, які можуть бути пов'язані між собою, утворюючи полісемію односкладового слова або морфеми, або не можуть бути пов'язані між собою, утворюючи одиниці омонімів.

РОЗДІЛ 2. СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Поповнення омонімії шляхом словотворчих процесів

Для аналізу китайських омонімів методом випадкової вибірки з словника омонімів китайської мови нами було вилучено 30 слів. Використовуючи аналогічну методику для вивчення китайських омонімів, першим етапом був якісний розгляд видового різноманітності цих слів на основі аналізу за класифікаціями Цюй Цзюаня (Див. стор. 23-25).

В результаті аналізу відібраних омонімів ми виявили такі групи:

(1) За структурою омоніму:

1) Односкладні омоніми, тобто це омоніми, до складу яких входить один ієрогліф. У досліджуваній вибірці представлені такі омоніми, які відносяться до цієї групи: 钟 [zhōng] (суц. дзвін) – 中 [zhōng] (дод. центральний), 字 [zì] (ім. морфема) – 自 [zì] (міс. сам), 东 [dōng] (ім. схід) – 冬 [dōng] (ім. зима), 师 [shī] (ім. наставник) – 诗 [shī] (ім. вірш) – 合 [shī] (ім. вологість) та ін. Розглянемо приклади вживання 东 і 冬 [dōng]: 他骑着自行车走遍了中国的东、西、北部地区、总行程 1.3 万公里。[Tā qí zhe zì xíng chē zǒu biàn le zhōng guó de dōng, xī, bei bù dì qū, 1.3 Wàn gōng lǐ] Він проїхав своїм велосипедом на Схід, Захід і Північ Китаю, загальне відстань 13 000 кілометрів. – 真是天凉好一个冬。[Zhēn shì tiān liáng hǎo yī gè dōng]. Дійсно холодні дні – гарна зима.

2) Двоскладні омоніми, тобто омоніми, що складаються з двох ієрогліфів. Таких у китайській літературі дуже багато. Наприклад, шлях [shíwù] (ім. продукти харчування, їжа) – 实物 [shíwù] (річ, предмет, речовина), 有力 [yǒulì] (дод. сильний, потужний) – 有利 [yǒulì] (дод. вигідний, прибутковий), 启示 [qǐshì] (дієслово вказувати, наставляти) – 启事 [qǐshì] (ім. оголошення), 机关 [jīguān] (ім. орган, установа) – 鸡冠 [jīguān] (Існ.півнячий гребінь), 沉寂 [chénjì] (дод. тихий, безмовний)

– 陈迹 [chén jì] (ім. минуле, сліди минулого) та ін. Розглянемо кілька прикладів вживання цих омонімів: 这本书启示人们应该怎样度过自己的一生 [Zhè ben shū qǐ shì rén men yīng gāi zēn yàng dù guò zì jǐ de yì shēng] Ця книга вказує людям, яким чином слід прожити своє життя - 王奶奶的孙子走丢了，她发布了一条寻人启事想找回自己的孙子 tiáo xún rén qǐ shì xiǎng zhǎo huí zì jǐ de sūn zi] Онук бабусі Ван заблукав, тому вона опублікувала оголошення, щоб знайти його. 他的文章简短有力 [Tā de wén zhāng jiǎn duǎn yǒu lì] Його стаття сильно скорочено. – 现在正是年轻人创业的有利时机 [Xiàn zài zhèng shì nián qīng rén chuàng yè de yǒu lì shí jī]. Нині дуже вдалий час для вигідного розвитку молодіжного підприємництва.

3) Багатоскладні омоніми: серед досліджуваної вибірки багатоскладові омоніми відсутні. Загалом варто відзначити, що в сучасному китайською мовою вони зустрічаються дуже рідко.

(2) За формою написання та символами, що використовуються:

1) Ізоморфні омоніми – омоніми, що мають однакове написання, вимова, але різну семантику. Наприклад, 平 [píng] (дод. рівний, дієслов. заспокоювати, суш. рівень).

2) Частково ізоморфні омоніми - омоніми, що складаються з двох і більше ієрогліфів, які частково схожі за написанням (у тому числі різні ієрогліфи у їхньому складі мають однакове звучання), але розрізняються за семантикою. Серед досліджуваної вибірки такими омонімами є: 形式 [xíngshì] (ім. форма) – 形势 [xíngshì] (ім. обстановка, положення), 助手 [zhùshǒu] (ім. помічник) - 住手 [zhùshǒu] (дієслов. припиняти робити щось), 公里 [gōnglǐ] (ім. кілометр) – 公理 [gōnglǐ] (ім. загальновизнана істина, аксіома), 调理 [tiáolǐ] (дієсловно лікувати) – 条理 [tiáolǐ] (ім. порядок), 旅行 [lǚxíng] (дієслово подорожувати) – 履行 [lǚxíng] (Див. виконувати, виконувати, виконувати в життя) та ін.

Розглянемо приклади використання деяких із них: 我最享受的一件事就是和家人去旅行 [Wǒ zuì xiǎng shòu de yī jiàn shì jiù shì hé jiā rén qù lǚ xíng] Одна зі справ, які мені подобаються найбільше – це подорожувати разом із сім'єю. – 每个公民都应该履

行自己的义务 [Měi gè gōng mín dōu yīng gāi lǚ xíng zì jǐ de yì wù] Кожен громадянин зобов'язаний виконувати свої обов'язки. 京剧是中国的传统，也是人们喜闻乐见的艺术表现形式 [Jīng jù shì zhōng guó de chuán tǒng, yě shì rén men xǐ wén lè jiàn de yì shù biǎo xiàn xíng shì] Пекінська опера – це не лише китайська традиція, а й форма художнього вираження, яка радує слух людей і насолоджує їх зір. – 市场繁荣，物价稳定，经济形势越越好 [Shì chǎng fán róng, wù jià wěn dìng, jīng jì xíng shì yuè lái yuè hǎo] Ринок йде на підйом, ціни стабільні, економічне становище що далі, краще.

3) Гетероморфні омоніми, що мають однакове звучання, але абсолютно різні за складом та семантикою. Наприклад, 植物 [zhíwù] (ім. рослина) – 职务 [zhíwù] (ім. посада, місце служби), 记忆 [jìyì] (дієслов. зберігати в пам'яті, пам'ятати) – 技艺 [jìyì] (ім. вправність, техніка, спеціальні знання), 保健 [bǎojiàn] (суц. охорона здоров'я) – 宝剑 [bǎojiàn] (ім. шабля), 树木 [shùmù] (ім. дерево) - 数目 [shùmù] (ім. сума), 站立 [zhàn lì] (дієсл. стояти) – 战力 [zhàn lì] (ім. бойові заслуги, боєздатність) та ін. Розглянемо приклади використання деяких із них: 战士们个个笔直地站立着 воїни стають, витягнувшись у струнку. – 印度每年都对外采购新式武器，以充实国防战力 [Yìn dù měi nián dōu duì wài cǎi gòu xīn shì wǔ qì, yǐ chōng shí guó fáng zhàn lì] Щороку Індія купує за кордоном сучасну зброю, тим самим збільшуючи національну боєздатність.

Далі нами було проведено якісний аналіз досліджуваних омонімів за класифікацією Чжан Юн'яня, який ділить омоніми на лексичні, граматичні та лексико-граматичні:

(1) Лексичні омоніми – омоніми мають однакове граматичне значення (тобто відносяться до однієї і тієї ж частини мови), але їх лексичні значення відрізняються. У досліджуваній вибірці до таких омонімів відносяться 肌肉 [jīròu] (ім. м'язи) – 鸡肉 [jīròu] (ім. курятина), 富裕 [fùyù] (дод. заможний, заможний) - 馥郁 [fùyù] (дод. одуряючий – про запах), 时 [shí] (ім. година) – 时 [shí] (ім. камінь), 意义 [yìyì] (ім. сенс, значення) – 异议 [yìyì] (ім. заперечення).

Розглянемо приклади їх вживання: 作者不理解词的意义，没办法写出好的作品 [Zuò zhě bù lǐ jiě cí de yì yì, méi bàn fǎ xiě chū hǎo de zuò pǐn] Якщо письменник не розуміє сенс своїх слів, він не може написати гарний твір. - 所有可能引起异议的词句都从手稿中删除了 zhōng shān chú le] Усі слова та пропозиції, які можуть викликати заперечення, видалені з рукопису. (2) Граматичні омоніми – омоніми, однакові за написанням, вимові, схожі за змістом, але відносяться до різних частин промови.

Наприклад, 罚款 [fákuǎn] (ім. штраф) – 罚款 [fákuǎn] (дієслівно штрафувати), 教育 [jiàoyù] (ім. навчання, виховання) - 教育 [jiàoyù] (дієслово виховувати). (3) Лексико-граматичні омоніми – омоніми мають як різне граматичне, і різне лексичне значення. Наприклад,) 经营 [jīngyíng] (дієсл. керувати) – 晶莹 [jīngyíng] (прикм. пронизаний світлом, блискучий), 笔画 [bǐhuà] (ім. риса в китайській каліграфії) - 比划 [bǐhuà] (дієсловно описати), 弃世 [qìshì] (дієслов. померти) – 气势[qìshì] (суц. сила, потужність), 时期 [shíqī] (ім. період, етап, час) - 17 [shíqī] (числ. сімнадцять) та ін.

Розглянемо приклади їх вживання: 他协助父亲在上海经营一家贸易公司 [Tā xié zhù fù qīn zài yíng yì jiā mào yì gōng sī] Він допомагає батькові в Шанхаї керувати фінансовою компанією. – 晶莹的水珠洒落在鲜艳的花瓣上 [Jīng yíng de shuǐ zhū sǎ luò zài xiān yàn de huā bàn shàng] Пронизана світлом крапля води на яскравому листі. Перейдемо до кількісного аналізу омонімів в китайській літературі. Аналіз омонімів за класифікацією Цюй Цзюаню дозволив нам зробити такі висновки:

(1) Структура омоніму:

1) Односкладні омоніми серед вибірки були виявлені в кількості 20% (6 одиниць):

- 钟 [zhōng] (ім. дзвін) – 中 [zhōng] (дод. центральний);
- 字 [zì] (ім. морфема) – 自 [zì] (займ. сам);
- 东 [dōng] (ім. схід) – 冬 [dōng] (ім. зима)
- 师 [shī] (ім. наставник) – 诗 [shī] (ім. вірш) – 湿 [shī] (ім. вологість);
- 平 [píng] (дод. рівний, дієслово заспокоювати, ім. рівень);

– 时 [shí] (ім. година) – 石 [shí] (ім. камінь).

2) Двоскладні омоніми представлені в китайській мові найбільшій кількості, склавши 80% від обсягу всієї вибірки (24 одиниці):

– 食物 [shíwù] (ім. продукти харчування, їжа) – 实物 [shíwù] (ім. річ, предмет, речовина);

– 有力 [yǒulì] (дод. сильний, потужний) – 有利 [yǒulì] (дод. вигідний, прибутковий);

– 启示 [qǐshì] (дієслівно вказувати, наставляти) – 启事 [qǐshì] (ім. оголошення);

– 机关 [jīguān] (ім. орган, установа) – 鸡冠 [jīguān] (ім. півнячий гребінь);

– 沉寂 [chén jì] (дод. тихий, безмовний) – 陈迹 [chén jì] (імщ. минуле, сліди минулого);

– 形式 [xíngshì] (ім. форма) – 形势 [xíngshì] (ім. обстановка, становище);

– 助手 [zhùshǒu] (ім. помічник) – 住手 [zhùshǒu] (дієслово припиняти) робити щось);

– 公里 [gōnglǐ] (ім. кілометр) – 公理 [gōnglǐ] (ім. загально визнана) істина, аксіома);

– 调理 [tiáolǐ] (дієслово лікувати) – 条理 [tiáolǐ] (ім. порядок);

– 旅行 [lǚxíng] (дієслово подорожувати) – 履行 [lǚxíng] (дієсловно виконувати, втілювати в життя);

– 植物 [zhíwù] (ім. рослина) – 职务 [zhíwù] (ім. посада, місце служби);

– 记忆 [jìyì] (дієслово зберігати в пам'яті, пам'ятати) – 技艺 [jìyì] (ім. вправність, техніка, спеціальні знання);

– 保健 [bǎojiàn] (ім. охорона здоров'я) – 宝剑 [bǎojiàn] (ім. шабля);

– 树木 [shùmù] (ім. дерево) – 数目 [shùmù] (ім. сума);

– 站立 [zhàn lì] (дієсл. стояти) – 战力 [zhàn lì] (ім. бойові заслуги);

– 肌肉 [jīròu] (ім. м'язи) – 鸡肉 [jīròu] (ім. курятина);

- 富裕 [fùyù] (дод. заможний, заможний) - 馥郁 [fùyù] (дод. одурманений – про запах);

- 意义 [yìyì] (ім. сенс, значення) - 异议 [yìyì] (ім. заперечення);

- 罚款 [fákǔǎn] (ім. штраф) - 罚款 [fákǔǎn] (дієслово штрафувати);

- 教育 [jiàoyù] (ім. навчання, виховання) - 教育 [jiàoyù] (дієслов. виховувати);

- 经营 [jīngyíng] (дієсл. керувати) - 晶莹 [jīngyíng] (дод. пронизаний) світлом, що сяє);

- 笔画 [bǐhuà] (ім. риса в китайській каліграфії) - 比划 [bǐhuà] (дієслов. описати);

- 气势 [qìshì] (ім. сила, міць) - 弃世 [qìshì] (дієсл. померти);

- 时期 [shíqī] (ім. період, етап, час) - 17 [shíqī] (число сімнадцять).

3) Багатоскладні омоніми: відсутні (0% вибірки).

(2) Форма написання та використовувані символи:

1) Ізоморфні омоніми – було виявлено 3 одиниці, що складає 10% вибірки:

- 平 [píng] (дод. рівний, дієслово заспокоювати, ім. рівень);

- 罚款 [fákǔǎn] (ім. штраф) - 罚款 [fákǔǎn] (дієсл. штрафувати);

- 教育 [jiàoyù] (ім. навчання, виховання) - 教育 [jiàoyù] (дієслов. виховувати);

4) Частково ізоморфні омоніми – виявлено 9 одиниць, що складає 30% вибірки:

- 食粮 [shíwù] (ім. продукти харчування, їжа) - 实物 [shíwù] (ім. річ, предмет, речовина);

- 有力 [yǒulì] (прикм. сильний, потужний) - 有利 [yǒulì] (прикм. вигідний, прибутковий);

- 启示 [qǐshì] (дієслівно вказувати, наставляти) - 启事 [qǐshì] (ім. оголошення);

- 形式 [xíngshì] (ім. форма) - 形势 [xíngshì] (ім. обстановка, становище);

- 助手 [zhùshǒu] (ім. помічник) - 住手 [zhùshǒu] дієсл. припиняти робити щось);
- 公里 [gōnglǐ] (ім. кілометр) - 公理 [gōnglǐ] (ім. загально визнана) істина, аксіома);
- 調理 [tiáolǐ] (дієслово лікувати) - 条理 [tiáolǐ] (ім. порядок);
- 旅行 [lǚxíng] (дієслово подорожувати) - 履行 [lǚxíng] (дієслово виконувати, виконувати в житті);
- 肌肉 [jīròu] (ім. м'язи) - 鸡肉 [jīròu] (ім. курятина).

3) Гетероморфні омоніми, що мають однакове звучання, але абсолютно різні за складом та семантикою (склали 18 одиниць, в процентному вираженні займають частку 60% вибірки дослідження):

- 钟 [zhōng] (ім. дзвін) - 中 [zhōng] (прикм. центральний);
- 字 [zì] (ім. морфема) - 自 [zì] (займ. сам);
- 东 [dōng] (ім. схід) - 冬 [dōng] (ім. зима);
- 师 [shī] (ім. наставник) - 诗 [shī] (ім. вірш) - 湿 [shī] (ім. вологість);
- 时 [shí] (ім. година) - 石 [shí] (ім. камінь);
- 机关 [jīguān] (ім. орган, установа) - 鸡冠 [jīguān] (ім. півнячий гребінь);
- 沉寂 [chén jì] (прикм. тихий, безмовний) - 陈迹 [chén jì] (ім. минуле, сліди минулого);
- 植物 [zhíwù] (ім. рослина) - 职务 [zhíwù] (ім. посада, місце служби);
- 记忆 [jìyì] (дієслов. зберігати в пам'яті, пам'ятати) - 技艺 [jìyì] (ім. вправність, техніка, спеціальні знання);
- 保健 [bǎojiàn] (ім. охорона здоров'я) - 宝剑 [bǎojiàn] (ім. шабля);
- 树木 [shùmù] (ім. дерево) - 数目 [shùmù] (ім. сума);
- 站立 [zhàn lì] (дієсл. стояти) - 战力 [zhàn lì] (ім. бойові заслуги);

Таким чином, за результатами дослідження китайських омонімів можна зробити висновок про те, що найпоширенішими видами омонімів у китайській мові слід вважати двоскладові омоніми, склад яких входять два ієрогліфи-елементи, а

також лексичні омоніми, однакові за звучанням, за морфологічними ознаками, але різні за семантикою. Часто зустрічаються омоніми лексико-граматичні, які схожі за написанням (не тотожні), але різняться за морфологічним та семантичним ознаками.

2.2. Конверсійні омоніми в сучасній китайській мові

У китайській мові, поряд зі словами, у яких відзначається кілька значень у межах однієї частини мови, можна виділити групу слів, що мають два або більше функціональних значень. Ця група слів розпадається на дві підгрупи. У одній слова, здатні виконувати у мові дві чи більше функції, у другій, слова, які виступають як знаменні і як службові. Такого типу слова розглядають іноді як полівалентні слова, але частіше як конверсійні омоніми, утворені внаслідок словотворчого процесу – конверсії. Конверсійний процес є джерелом омонімії. І хоча такі слова визначаються як омоніми, конверсія розглядається як джерело появи омонімів.

Багато лінгвістів, які досліджували такі слова, вважають такі одиниці одним словом, наділеними функціями різних частин мови, інші вважають їх омонімами, і навіть поліваріантними.

Існує також думка, що подібні одиниці вважаються не одним словом, а двома словами – омонімами, але це стосовно, в основному, іменників та дієслів, в інших же частинах мови ці одиниці виступають як конверсійні омоніми.

Так, якщо слова, зазначені в мові як іменник або дієслово, можна сказати, що вони конверсійні омоніми, тому, що ці слова мають ясно виражені системи форм і систему формальних синтаксичних ознак. У лінгвістичній науці прийнято виділяти різні типи, або класи конверсійних омонімів, основні з них:

дієслово – іменник:

赏 shǎng – нагороджувати / 赏 shǎng – нагорода;

盖 gài – закривати / 盖 gài – кришка;

іменник – дієслово:

耙 pá – борона / 耙 pá – боронити;

прикметник – дієслово:

软 ruǎn – м'який / 软 ruǎn – обм'якнути;

稳 wěn – міцний / 稳 wěn – зміцнити;

іменник – прикметник:

巧 qiǎo - спритність / 巧 qiǎo - спритний;

прикметник – прислівник:

清晰 qīngxī – виразний / 清晰 qīngxī – очевидно;

дієслово – прислівник:

част duàn - вирішити / част duàn - безумовно;

іменник – прислівник:

底下 dǐxia – низ / 底下 dǐxia – зрештою;

дієслово - прийменник:

去 wǎng - прямувати / 去 wǎng - до, в;

дієслово - сполучник:

如 rú – бути схожим / 如 rú – якби;

прислівник - сполучник:

尽管 jǐnguǎn – щосили / 尽管 jǐnguǎn – незважаючи на.

Найбільшою продуктивністю конверсійних омонімів, утворених знаменними словами, найбільшою продуктивністю відрізняється тип (дієслово – іменник), оскільки він включає майже половину всіх конверсійних омонімів, що відносяться до знаменних частин мови. Дієслово в такій конструкції виступає як вихідна одиниця. Інші типи не є настільки продуктивними, але, проте, теж є невід'ємними складовими джерел омонімії.

ВИСНОВКИ

Отже, з проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

З вивченого матеріалу можна дійти невтішного висновку, що омонімія досить складний процес, особливо китайської літератури. Омонімія в сучасній китайській мові є, швидше за все, проблемою, аніж головним словотворчим процесом, оскільки велика кількість омонімів призводить до нерозуміння усного чи писемного мовлення та труднощів перекладу.

Ми розглянули омоніми як слова, які повністю або частково збігаються за звучанням, написанням та значенням. Зрештою, у процесі аналізу явища омонімії з'ясувалося, що омонімами є лише слова, які мають однаковий звуковий склад, і навіть той самий музичний тон.

Також ми виділили кілька типів омонімів, а саме три: у першому слова збігаються за звучанням і написанням, у другому збігаються за формою в усному мовленні, але пишуться по-різному і в третьому слова мають однакове написання, але різне звучання.

Усі омоніми, як ми з'ясували, класифікуються на: класифікацію за походженням, генетично споріднені омоніми, генетично роз'єднані омоніми, класифікація за складовим складом, односкладові омоніми та двоскладові омоніми.

Результати дослідження також підтверджують, що китайська мова є найбільш омонімічною, і омонімія переважно поширюється серед односкладових та двоскладових лексичних одиниць.

Також ми досліджували кількість омонімів у китайській мові на базі китайського словника Кураїсі, і підтвердили, що з тридцяти семи тисяч слів, наведених у ньому, п'ять із половиною є лексичними омонімами, що становить п'ятнадцять відсотків усієї лексики словника.

Після аналізу омонімів з погляду віднесеності, ми з'ясували, що їх до різних частин мови неоднаково торкнулися омонімії. Найбільше омонімів відносяться до іменників, майже половина всіх омонімів. Наступні по черговості йдуть дієслова, потім прикметники, прислівники та займенники.

Щодо джерел омонімії завжди виникали великі розбіжності. У результаті, у аналізованих роботах було виділено кілька джерел омонімії чи, інакше кажучи, причин, які породжують омоніми в китайській мові. Омоніми виникають у результаті фонетичних, семантичних та словотвірних процесів, а також внаслідок проникнення в путунхуа іншомовних запозичень та діалектної лексики. У словотвірний процес також входять словоскладання, афіксація, конверсія та процес скорочення.

В результаті аналізу омонімів в китайській мові було виявлено, що явище омонімії доволі часто зустрічається.

У досліджуваній вибірці омонімів відсутні види. Загалом у китайській мові не були виявлені омографи. Також було виявлено, що в китайській мові омоніми можуть бути односкладовими, двоскладовими, багатоскладовими, в залежності від кількості ієрогліфів, що входять до їх складу.

У китайській мові омонімія має свої особливості, які обумовлені мовною специфікою, пов'язаною з ієрогліфічною писемністю та тоновістю. Було виявлено, що найбільше 60 поширеними в китайській мові є двоскладові омоніми, які можуть бути частково ізоморфними (мати у своєму складі схожий елемент, бути ідентичним за вимовою, граматичною ознакою, але різними за лексичним значенням), або бути гетероморфними (мати однакове звучання, але абсолютно різнитися за написанням та семантикою, відноситься до однієї або різних частин мови). Було також виявлено, що найбільш поширеними є лексичні омоніми, однакові за звучанням, за морфологічними ознаками, але різні за семантикою, а також лексико-граматичні - омоніми, які схожі за написанням і однакові за вимовою, але розрізняються як за морфологічною ознакою, і по семантиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Новітня література Китаю: навч. посіб. / О. С. Воробей, К. Г. Мурашевич. - К.: Логос, 2017. - 238 с. - ISBN 617-7442-86-7.
2. Тенденції китайської літератури та творчість Мо Яня: колективна монографія / упор. І. З. Павлюк. - Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. - 272 с
3. Китайська мова. Початковий курс: підручник з електр. аудіодод. / В.П. Чорнобай, О.С. Лосєв. 2-е вид., стер. К.: Знання, 2019. 238 с.
4. Філософська лірика середньовічного Китаю. Лекція кандидатки філологічних наук Ярослави Шекери у Київському літературно-меморіальному музеї Максима Рильського, 6 грудня 2018 року. Музей Максима Рильського. Available at: URL: https://www.youtube.com/watch?v=TsxDmUFMFgo&t=6s&ab_channel=МузейМаксимаРильського (29.05.2020).
5. zhongwen.com [10 Квітня 2021 у Wayback Machine.], китайська писемність і культура.